

Nr 31.

Av herr **Rooth**, ang. ändring i vissa delar av lagen om allmän pensionsförsäkring.

Lagen om allmän pensionsförsäkring innehåller följande bestämmelser:

» Om pensionsavgifternas erläggande.

13 §.

Den avgift av tre kronor om året, som skall av envar avgiftspliktig erläggas, uppbäres av den kommun, där den avgiftspliktige är mantalskriven. Uppbörden ombesörjes av den myndighet inom kommunen, som förrättat uppbörden av kommunalutskylderna.

De pensionsavgifter av två, fem och tio kronor, som enligt 4 § åligga vissa avgiftspliktiga, debiteras och uppbäras i samband med kronoutskylderna.

Där så skäligen prövas, äger Konungen för viss kommun förordna, att jämväl uppbörden av de i första stycket av denna § omförmälda avgifter skall verkställas i samband med kronouppbörden.

14 §.

För det i 13 § första stycket omförmälda ändamål skall varje år, sedan mantalslängden för kommunen blivit i stadgad ordning justerad, av mantalsskrivningsförrättaren uppgöras förteckning över de i längden upptagna personer, som vid årets början uppnått femton men icke sextiosex års ålder. I förteckningen, som uppgöres enligt fastställt formulär, angives för varje person namn, födelseår och dag, civilstånd, yrke samt bostad,

varjämte för envar, som under nästföregående år varit undantagen från avgiftsplikt, anteckning göres härom.

Förteckningen tillställes taxeringsnämndens ordförande samtidigt med att den justerade mantalslängden enligt gällande författning till honom överlämnas. Sedan förteckningen kommit taxeringsnämnden tillhanda, beslutar nämnden, på grund av upplysningar från vederbörande pensionsnämnd angående de personer, som äro berättigade till pension eller understöd, samt med hänsyn till de förhållanden, som enligt 5 § andra och tredje styckena medföra undantagande från avgiftsplikt, för varje i förteckningen upptagen person, huruvida för året avgiftsplikt må åligga honom, varjämte om beslutet anteckning göres i förteckningen.»

Då ifrågavarande lag förekom till behandling vid 1913 års riksdag, uttalade jag den mening, att debiteringen och uppbörden av samtliga pensionsavgifter borde ske i samband med kronouppbörden. Kommitterade för utarbetande av lagförslaget, ävensom åtskilliga länsstyrelser, hade också förordat en sådan anordning. Kommerskollegium har i detta avseende gjort följande uttalande: »Det vill förefalla kollegium som med det av kommitterade föreslagna systemet en både enklare och naturligare lösning av uppbördsfrågan skulle vinnas, om det stadgades, att debiteringen och uppbörden av samtliga avgifter till pensionsförsäkringen skedde i samband med den vanliga kronouppbörden, i all synnerhet som flertalet avgiftspliktiga redan förut äro upptagna i kronodebetsdelarna. Någon ändring med avseende å den kommunerna ålagda ansvarsskyldighet i fråga om grundavgifterna behövde härigenom icke ske. Efter slutad uppbörd hade respektive kommuner endast att direkt till pensionsverket inbetala de felande avgifterna.»

Såsom skäl för ändring av kommitterades förslag anförde utskottet, att det kunde antagas, att avgifterna skulle komma att ordentligare inbetalas, om kommunen, som vore ansvarig för avgifterna, hade uppbörden om hand.

Denna uppfattning är icke riktig. Erfarenheten har däremot visat, att de skatter, som debiteras i samband med kronouppbörden, i regel inflyta bättre än kommunalskatterna. De ansökningar, som till kungl. pensionsstyrelsen ingivits om tillämpning av bestämmelserna i 13 § tredje stycket av pensionslagen, vittna om att en ganska allmän önskan råder inom landskommunerna, att uppbörden av grundavgifterna måtte ske i samband med kronouppbörden, och det torde i verkligheten förhålla sig

så, att icke någon kommunal myndighet anser det nuvarande uppbördssättet vara det bästa.

Det är uppenbart, att debitering och uppbörd av grundavgifterna i samband med kronoskatten skulle medföra högst betydliga förenklingar och besparingar. Sålunda komme antalet redogörare, som för närvarande utgör omkring 2,500, att inskränka sig till något över 250. — Vad detta innebär för pensionsstyrelsen och riksbanken, behöver ej närmare påvisas.

Redan nu utgår ersättning till de flesta kommunala uppbördsmännen för besväret med pensionsuppbörden och snart nog torde denna ersättning bliva allmän. Beräknas ersättningen till i medeltal 100 kronor för varje kommun, så betyder detta en årlig utgift för hela riket av omkring 250,000 kronor.

Vidare skulle genom grundavgifternas upptagande i kronans uppbördsbok den i 14 § omnämnda pensionsförteckning möjligen bliva obehövlig. Det bör nämligen låta sig göra att i uppbördsboken införa de anteckningar angående personernas födelseår m. m., som eljest skola upptagas i pensionsförteckningen. Uppbördsboken, som efter avslutad redovisning är för kronofogden obehövlig, kan överlämnas till pensionsstyrelsen och sålunda ersätta pensionsförteckningen.

Icke mindre än 3,400,000 personer skola upptagas å förteckningen. Till originalförteckningen åtgår 85,000 ark blanketter och lika många till avskrifterna. Även i detta avseende föreligger alltså möjlighet till mycket stora besparingar och förenklingar.

Debitering, uppbörd av de vanliga kommunalskatterna och varjehanda andra bestyr bereda kommunalstyrelserna så mycket arbete, som lämpligen bör åläggas dem.

För övrigt ligger det i öppen dag, att det högst betydande och ansvarsfulla arbetet med debitering, uppbörd och redovisning av avgifterna till pensionsförsäkringen bör handhavas av kronans uppbördsmän, som därför äro särskilt utbildade.

Då jag alltså nu föreslår, att även de i 13 § första stycket av pensionslagen omnämnda avgifter skola debiteras, uppbäras och redovisas i samband med kronouppbörden, så har jag icke förbisett, att detta kommer att för häradskrivaren medföra ett högst avsevärt ökat arbete vid uppläggande av uppbördsboken. Men under förutsättning att pensionsförteckningarna förklaras obehövlige och häradskrivarne för det ökade arbetet med kronouppbördsboken beredas ersättning i form av höjt förvaltningsbidrag med 75 kronor för varje påbörjat 5,000-tal av folkmängden inom fögderiet,

vilket ungefär motsvarar den ersättning, som nu utgår till häradskrivarne för upprättande av pensionsförteckningarne, så komma häradskrivarne knappast i någon sämre ställning genom den nu ifrågasatta anordningen. För kronofogdarne torde den nya ordningen icke medföra någon nämnvärd ökning i arbetet med redovisningen.

På grund av vad jag sålunda anfört, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning och till riksdagen inkomma med förslag till sådan ändring av lagen om allmän pensionsförsäkring att dels de i 13 § första stycket omförmälda pensionsavgifter skola debiteras, uppbäras och redovisas i samband med kronouppbörden, dels ock den i 14 § omförmälda förteckning ersättes av kronouppbördsboken med däri gjorda erforderliga anteckningar.

Stockholm den 24 januari 1916.

A. R. Rooth.